

Міністерство освіти і науки України
Національний педагогічний університет імені М.П. Драгоманова

«ЗАТВЕРДЖЕНО»
на засіданні Вченої ради
НПУ імені М.П. Драгоманова
« 24 » листопада 20 22 р.

Протокол № 5
Проректор з навчально-
методичної роботи
проф. Вернидуб Р.М.

ПРОГРАМА
навчальної дисципліни

**АНАТОМІЯ ТА ФІЗІОЛОГІЯ ДІТЕЙ З ОСНОВАМИ
ГЕНЕТИКИ ТА ВАЛЕОЛОГІЇ**

освітньої програми «Початкова Освіта»
(назва)

галузі знань 01 Освіта / Педагогіка
(шифр і назва галузі знань)

спеціальності 013 Початкова освіта
(код і назва спеціальності)

освітнього рівня першого (бакалаврського рівня вищої освіти)

Шифр за навчальним планом ПП2.01

Київ 2022

Розробник програми:

Шеремет І. В., доцент кафедри педагогіки і психології дошкільної освіти та дитячої творчості, кандидат педагогічних наук

Рецензенти:

Томіч Л. М., доцент кафедри фізичного виховання і здоров'я Київського національного університету технологій та дизайну, кандидат медичних наук

Сущенко Л. П., завідувач кафедри фізичної реабілітації НПУ імені М. П. Драгоманова, професор, доктор педагогічних наук

Обговорено та рекомендовано до видання на засіданні Науково-методичної ради НПУ імені М. П. Драгоманова «22» листопада 2022 року, протокол № 4

Голова НМР

(підпис)

О. М. Верещук
(ім'я, ПРІЗВИЩЕ)

I. Пояснювальна записка

Програма нормативної навчальної дисципліни «Анатомія та фізіологія дітей з основами генетики та валеології» складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки фахівців першого (бакалаврського) рівня вищої освіти, галузі знань 01 Освіта/Педагогіка, спеціальності 013 «Початкова освіта».

Предметом вивчення навчальної дисципліни є будова та функції дитячому, особливості вікового становлення здоров'я людини, його взаємозв'язок з генетичними факторами, факторами зовнішньої і внутрішньої середовища в різні вікові періоди.

Міждисциплінарні зв'язки: «Основи валеології», «Загальна біологія», «Гігієна», «Екологія», «Безпека життєдіяльності», «Вікова фізіологія» тощо.

Мета і завдання навчальної дисципліни

Метою викладання навчальної дисципліни «Анатомія та фізіологія дітей з основами генетики та валеології» є формування у майбутнього вихователя фахової компетентності; знань та умінь з анатомії та фізіології, необхідних для здійснення професійної діяльності, ознайомлення з основами генетики і валеології.

Основними **завданнями** вивчення дисципліни «Анатомія та фізіологія дітей з основами генетики та валеології» є:

- розкриття на основі сучасних досягнень макро- і мікроскопічної анатомії будови тіла людини, фізіологічних систем, що його складають, органів і тканин;
- встановлення взаємозв'язку будови органів з виконуваними функціями та віковими особливостями, їх мінливості в процесі філогенезу й онтогенезу;
- оцінка рівня здоров'я і окремих його показників з позицій вікового розвитку індивіда;
- ознайомити студентів із основами генетичних знань.

Програма навчальної дисципліни складається з трьох модулів:

1. Анатомія та фізіологія як наука та навчальна дисципліна. Вікові особливості покривів тіла та опорно-рухового апарату людини.
2. Вікові особливості регулюючих та вегетативних систем
3. Валеологія як наука про індивідуальне здоров'я людини. Основи генетичних знань.

Основні результати навчання і компетентності згідно з вимогами освітньо-професійної програми:

Інтегральна компетентність. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі початкової освіти з розумінням відповідальності за свої дії.

№ з/п	Результати навчання	Компетентності
1	<p>ПР-13 Організувати освітній простір з дотриманням принципів універсального дизайну, безпечно, проєктувати навчальні осередки у класі спільно з молодшими школярами з урахуванням їхніх вікових особливостей, інтересів і потреб, забезпечувати дотримання вимог безпеки життєдіяльності, санітарії та гігієни, створювати психологічно комфортні умови освітнього процесу (СВО).</p> <p>ПР-15 Здійснювати профілактичні заходи щодо збереження життя та фізичного й психічного здоров'я здобувачів початкової освіти, надавати їм домедичну допомогу (за потреби), планувати та реалізовувати заходи щодо попередження і протидії булінгу та різних проявів насильства</p>	<p>СК-11. Здатність до здійснення профілактичних заходів щодо збереження життя та здоров'я учнів початкової школи, до надання їм домедичної допомоги, до протидії та попередження булінгу, різних проявів насильства. (СВО)</p>

	чи будь-якої з форм дискримінації серед учнів початкової школи й інших учасників освітнього процесу. (СВО)	
2	ПР-14 Забезпечувати індивідуальний і диференційований розвиток здобувачів початкової освіти з особливими освітніми потребами відповідно до їхніх можливостей. (СВО)	СК-10. Здатність до професійно-педагогічної діяльності в інклюзивному середовищі з різними категоріями дітей з особливими освітніми потребами. (СВО)
3	ПР-08 Організувати конструктивну та партнерську взаємодію з учасниками освітнього процесу початкової школи, використовувати практики самозбереження психічного здоров'я, усвідомленого емоційного реагування. (СВО)	СК-4. Здатність управляти власними емоційними станами, налагоджувати конструктивну та партнерську взаємодію з учасниками освітнього процесу, формувати мотивацію здобувачів початкової освіти до навчання та організувати їхню пізнавальну діяльність. (СВО)
4	ПР-06 Інтегрувати та використовувати академічні предметні знання як основу змісту освітніх галузей Державного стандарту початкової освіти (мовно-літературної, математичної, природничої, технологічної, інформатичної, соціальної і здоров'язбережувальної, громадянської та історичної, мистецької, фізкультурної) та трансформувати їх у різні форми. (СВО)	СК-3. Здатність до інтеграції та реалізації предметних знань як основи змісту освітніх галузей Державного стандарту початкової освіти: мовно-літературної, математичної, природничої, технологічної, інформатичної, соціальної і здоров'язбережувальної, громадянської та історичної, мистецької, фізкультурної. (СВО)

Орієнтовний тематичний план

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 90 годин / 3 кредити ECTS.

№ з/п	Назва модулів і тем	Кількість годин (денна форма навчання)						Кількість годин (заочна форма навчання)			
		Ауди-торні	Лекції	Практичні (семінарські)	Лабораторні	Індивідуальна робота	СРС	Аудиторні	Лекції	Семінарські	СРС
	Модуль І. Вікова фізіологія як наука та навчальна дисципліна. Вікові особливості покривів тіла та опорно-рухового апарату людини.	10	4	6	-	-	16	2	2	-	20
1	Вступ. Місце вікової фізіології в системі підготовки бакалавра початкової освіти	2	2	-	-	-	4	2	2	-	5

2	Загальні закономірності росту і розвитку організму людини	2	-	2	-	-	4	-	-	-	5
3	Вікові особливості опорно-рухового апарату людини	4	2	2	-	-	4	-	-	-	5
4	Вікові особливості шкіри та підшкірної клітковини	2	-	2	-	-	4	-	-	-	5
Модуль II. Вікові особливості регулюючих та вегетативних систем		18	14	4	-	-	29	4	2	2	45
5	Вікові особливості нервової системи.	2	2	-	-	-	3	2	2	-	5
6	Вікові особливості вищої нервової діяльності.	2	2	-	-	-	3	2	-	2	5
7	Вікові особливості аналізаторів.	2	-	2	-	-	4	-	-	-	5
8	Вікові особливості функціонування ендокринної системи.	2	2	-	-	-	3	-	-	-	5
9	Вікові особливості серцево-судинної та лімфатичної системи.	2	2	-	-	-	3	-	-	-	5
10	Вікові особливості дихальної системи.	2	2	-	-	-	3	-	-	-	5
11	Вікові особливості травної системи.	2	2	-	-	-	3	-	-	-	5
12	Вікові особливості обміну речовин і енергії.	2	2	-	-	-	3	-	-	-	5
13	Вікові особливості сечостатевого апарату.	2	-	2	-	-	4	-	-	-	5
Модуль III. Валеологія як наука про індивідуальне здоров'я. Основи генетики.		6	-	6	-	-	11	4	2	2	15
14	Предмет, завдання, об'єкт і методи валеології. Державна програма «Освіта» («Україна XXI століття»).	2	-	2	-	-	3	2	2	-	2
15	Основні поняття генетики, методи генетичних досліджень.	2	-	2	-	-	3	2	-	2	3
16	Аналіз стану здоров'я дітей в Україні та шляхи його поліпшення.	-	-	-	-	-	2	-	-	-	5
17	Закони спадковості та принципи успадкування генетичних ознак.	2	-	2	-	-	3	-	-	-	5
Всього годин – 90		34	18	16	-	-	56	10	6	4	80

3. Зміст навчальної дисципліни за модулями і темами:

Змістовий модуль I. Анатомія та фізіологія як наука та навчальна дисципліна. Вікові особливості покриттів тіла та опорно-рухового апарату людини.

Тема 1.1. Вступ.

Місце анатомії та фізіології в системі підготовки бакалавра початкової освіти.

Значення вивчення анатомії та фізіології для майбутнього фахівця у галузі початкової освіти. Предмет, теоретичні та прикладні задачі анатомії та фізіології, їх взаємозв'язок з іншими науками. Особливості сучасних методів та методик анатомо-фізіологічних досліджень: антропометрія, рентгенографія, комп'ютерна томографія та ультразвукове дослідження людей різних вікових груп. Основні стадії ембріогенезу людини: зародкові листки та їх похідні. Вікові, статеві та індивідуальні особливості будови тіла людини. Вплив зовнішнього середовища, способу життя, фізичних вправ, умов праці та побуту на будову та функції організму людей різних вікових груп. Історія становлення анатомії фізіології в Україні та зарубіжних країнах.

Тема 1.2. Загальні закономірності росту і розвитку організму людини.

Поняття росту та розвитку організму. Стандарти фізичного розвитку. Критичні періоди онтогенезу. Гармонійність та гетерохромність розвитку. Реактивність і резистентність організму. Вплив факторів зовнішнього середовища та спадковості на ріст та розвиток організму. Акселерація та ретардація. Схеми вікової періодизації онтогенезу людини. Біологічний та календарний вік. Теорії старіння. Захворюваність та головні причини смерті людей різних вікових груп.

Тема 1.3. Вікові особливості опорно-рухового апарату людини

Ріст та розвиток кісток. Вікові особливості структури кісток. Вікові особливості скелета черепа, тулуба та кінцівок. Зміни макро- та мікроструктури скелетних м'язів з віком. Вікові особливості функцій скелетних м'язів. Стандарти моторної хронаксії для людей різного віку. Вплив фізичних занять на фізичний розвиток дітей.

Тема 1.4. Вікові особливості шкіри та підшкірної клітковини

Ембріональний розвиток шкіри і підшкірної жирової клітковини. Анатомо-фізіологічні особливості шкіри і підшкірної жирової клітковини в різні вікові періоди. Терморегуляція в період внутрішньоутробного розвитку. Терморегуляція в період новонародженості. Розвиток терморегуляції з віком. Загартування дітей 1-го року життя. Загартування дітей дошкільного і шкільного віку.

Змістовий модуль II. Вікові особливості регулюючих та вегетативних систем.

Тема 2.1. Вікові особливості нервової системи

Ембріональний розвиток нервової системи. Анатомо-фізіологічні особливості нервової системи у новонароджених. Безумовні рефлекси новонароджених. Розвиток нервової системи у віковому аспекті. Формування рухової активності та психічних функцій у дітей.

Тема 2.2. Вікові особливості вищої нервової діяльності

Розвиток вищої нервової діяльності в онтогенезі. Вища нервова діяльність в період першого дитинства. Вища нервова діяльність в період другого дитинства. Сон у різні вікові періоди життя людини. Вплив нікотину, алкоголю, кофеїну та наркотичних препаратів на ВНД дітей.

Тема 2.3. Вікові особливості аналізаторів

Значення сенсорних систем в розвитку людини. Вікові особливості будови та функцій зорового аналізатора. Порушення рефракції. Особливості окорухових реакцій дітей. Вікові особливості слухового аналізатора. Причини зниження гостроти слуху в онтогенезі. Зміни структури і

функцій вестибулярного, смакового, нюхового та рухового аналізаторів в онтогенезі.

Тема 2.4. Вікові особливості ендокринних залоз

Механізми дії гормонів та їх становлення в онтогенезі. Особливості будови та функції гіпофізу, епіфізу, щитовидної, прищитовидних та надниркових залоз в різні вікові періоди. Ендокринна функція підшлункової залози в онтогенезі. Розвиток вилочкової та статевих залоз.

Тема 2.5. Вікові особливості серцево-судинної та лімфатичної системи

Ембріональний розвиток серця і судин. Кровообіг плода в різні періоди ембріогенезу. Серце в період новонародженості. Особливості руху крові у новонароджених. Регуляція серцево-судинної системи у новонароджених. Вікові зміни серцево-судинної системи. Систолічний і хвилинний об'єм крові у віковому аспекті.

Тема 2.6. Вікові особливості дихальної системи

Ембріональний розвиток дихальної системи. Анатомо-фізіологічні особливості дихального апарату в різні вікові періоди. Зміни зовнішнього дихання в онтогенезі.

Патологічні типи дихання. Вікові особливості легеневого і тканинного газообміну, транспорту дихальних газів кров'ю. Регуляція дихання в онтогенезі. Перший вдих новонародженого. Вплив фізичних навантажень і тренувань на розвиток дихального апарату.

Тема 2.7. Вікові особливості травної системи

Розвиток органів травлення у плода. Роль негативних факторів зовнішнього середовища на формування аномалій розвитку органів травної системи. Травлення в період внутрішньоутробного розвитку. Особливості процесу травлення у новонароджених. Особливості процесів травлення після переходу на загальний харчовий раціон.

Тема 2.8. Вікові особливості обміну речовин та енергії

Обмін речовин у плода. Обмін речовин у різні вікові періоди. Енергетичний обмін у дітей: основний, білковий, вуглеводний, жировий, водно-сольовий. Вітаміни, та їх значення в різні вікові періоди життя людини. Режими харчування для людей різного віку. Організація харчування дітей у навчально-виховних закладах різного типу.

Тема 2.9. Вікові особливості сечостатевого апарату людини

Ембріональний розвиток сечостатевого апарату. Фізіологічні особливості сечової системи у різні вікові періоди, нирковий кровообіг та клубочкова фільтрація реабсорбція та секреція в проксимальних сегментах та дистальних відділах нефрона.

Змістовий модуль III. Валеологія як наука про індивідуальне здоров'я. Основи генетики

Тема 3.1. Предмет, завдання, об'єкт і методи валеології. Державна програма «Освіта» («Україна XXI століття»).

Предмет і завдання валеології як науки в системі національної освіти. Напрями валеології: загальна валеологія, медична валеологія (санологія), педагогічна, сімейна, професійна та ін. Місце валеології серед інших наук про здоров'я людини. Національна державна програма «Освіта» («Україна XXI століття»).

Тема 3.2. Основні поняття генетики, Методи генетичних досліджень.

Основні закономірності спадковості, відкриті Г. Менделем. Аутосомно-домінантний тип успадкування. Аутосомно-рецесивний тип успадкування. Хромосомна теорія спадковості. Каріотип. Хромосоми, зчеплені зі статтю. Статеві хромосоми. Методи генетичних досліджень.

Тема 3.3. Здоров'я людини як головна цінність життя, основна умова реалізації фізичних і психічних можливостей та здібностей.

Поняття про здоров'я, форми і методи його формування, збереження, зміцнення. Здоров'я та хвороба, «третього стану». Спосіб життя і здоров'я. Складові здорового способу життя. Роль педагога у формуванні ЗСЖ у дітей. Створення в закладі освіти середовища, сприятливого для формування, збереження і зміцнення здоров'я дітей молодшого шкільного віку. Професійне здоров'я вчителя початкових класів.

Тема 3.4. Аналіз стану здоров'я дітей в Україні та шляхи його поліпшення.

Демографічна ситуація в Україні. Показники тривалості життя в Україні та інших країнах. Основні хвороби, що є безпосередньою причиною смерті сучасної людини. Фактори, які зумовлюють погіршення стану здоров'я дітей.

Проблеми інвалідності та соціального сирітства.

IV. Засоби діагностики успішності навчання – оцінювання рефератів, завдання до модульних контрольних робіт.

V. Форма підсумкового контролю успішності навчання

Залік 100 балів – поточна успішність

VI. Інформаційні джерела для вивчення курсу

Основні

1. Антонік В. І. Анатомія, фізіологія дітей з основами гігієни та фізичної культури : [навч. посібник] / В. І. Антонік, І. П. Антонік, В. Є. Андріанов. – К.: Професіонал, Центр учбової літератури, 2009. – 336 с.
2. Валеологія : Навчальний посібник для студентів / за ред. Бобрицької В. – К., 2002. – С. 46–52.
3. Грибан В.Г. Валеологія / В.Г. Грибан. - К., 2005. - 251с.
4. Калуська Л.В. Бережемо здоров'я змалку / Л.В. Калуська. -Х.: Ранок-НТ, 2007.-96с.
5. Качинська Т. В. Робочий зошит для практичних робіт з курсу “Анатомія та фізіологія дітей з основами генетики” / Т. В. Качинська, О. Р. Дмитроца – Луцьк: Волин. нац. ун-ту імені Лесі Українки, 2012. – 49 с.
6. Коцан І. Я. Вікова фізіологія : опорний конспект лекцій / І. Я. Коцан , С. Є. Швайко, О. Р. Дмитроца. – Луцьк : Волинський національний університет імені Лесі Українки. – 2007. – 300 с.
7. Солнцева В. В., Білик В. Г., Палієнко К. В. Анатомія та фізіологія дитини: методичні рекомендації до практичних занять. К.: Видавництво НПУ імені М.П. Драгоманова, 2004. – 73 с.

Допоміжні

1. Генофонд і здоров'я: відтворення України (колект.авторів Сердюк А.М., Тимченко О.І., Кривич І.П. і др.) Під ред. А.М. Сердюк, О.І. Тимченко. – К.: МВУ «Медінформ»: 2006.- 272 с.
2. Лисаченко, В. М. Про людський організм: валеохвилинки, валеозагадки / В. М. Лисаченко // Розкажіть онуку. – 2011. – №11-12, червень. – С.114-115.
3. Маруненко І. М. Анатомія і вікова фізіологія з основами шкільної гігієни: [курс лекцій для студентів небіологічних спеціальностей вищих педагогічних навчальних закладів] / І. М. Маруненко, Є. О. Неведомська, В. І. Бобрицька. – К.: Професіонал, 2004. – 480 с.
4. Плахтій П. Д. Вікова фізіологія. Теорія. Практика. Тести.: навч. посіб. Кам'янець-Подільський: Кам'янець-Подільський НУ ім. І. Огієнка, 2008. 332 с.
5. Плахтій П. Д. Вікова фізіологія і валеологія. Лабораторний практикум. 2-е вид., доп. та перероб. Кам'янець-Подільський, 2010. 308 с.
6. Плиска О. І. Фізіологія: [навч. посіб.] – К.: Парламентське видавництво, 2004. – 362 с.
7. Прокопенко Л. І. Анатомія, фізіологія, патологія дітей з основами генетики : навчальний посібник для студентів педагогічних факультетів університетів / Л. І. Прокопенко, О. А. Біда, Г. В. Луценко, М. В. Картель, О. І. Дворчук. – Черкаси: Вид. від. ЧНУ ім. Богдана Хмельницького, 2011. – 364 с.

8. Ніколайчук В. І. Збірник задач з генетики: Навчальний посіб. з дисципліни «Генетика» / В. І. Ніколайчук, Б. Б. Надь. – Ужгород: «Патент», 2001. – 177 с.
9. Реґо, Г. Здорова родина - здорові діти : розмова з батьками / Г. Реґо, Ш. Серепі // Дитячий садок. – 2011. – №39(615), жовтень. – С.8-9.
10. Сиволоб А. В. Генетика: підручник / А. В. Сиволоб, С. Р. Рушковський, С. С. Кир'яченко та ін.; за ред. А.В.Сиволоба. – К.: Видавничо-поліграфічний центр "Київський університет", 2008. – 320 с.
11. Старушенко Л. І. Клінічна анатомія і фізіологія людини : [навч. посібник] / Л. І. Старушенко. – К. : УСМП, 2001. – С. 33–60.

Internet-джерела

1. Human Visualization Platform in interactive 3D - <https://human.biodigital.com>
2. Бібліотека ім. В. І. Вернадського - <http://nduv.gov.ua>

Рецензія

на Навчальну програму дисципліни
«Анатомія, фізіологія дітей з основами генетики та валеології»
для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
галузі знань 01 Освіта/Педагогіка
спеціальності 013 Початкова освіта
Шифр за навчальним планом СВ01

На вивчення дисципліни виділяється 3 кредити ЄКТС 90 годин. Метою дисципліни «Анатомія, фізіологія дітей з основами генетики та валеології» є розкриття на основі сучасних здобутків макро- і мікроскопічної анатомії будови тіла дитини, фізіологічних систем, що його складають, органів і тканин, встановлення взаємозв'язку будови органів з виконуваними функціями та віковими особливостями, їх мінливості в процесі філогенезу й онтогенезу; оцінка рівня здоров'я і окремих його показників з позицій вікового розвитку дитячого організму.

Автор Навчальної програми робить наголошення на будову та функції організму дитини у віковому аспекті, особливості вікового становлення здоров'я дитини, його взаємозв'язок з анатомо-фізіологічними особливостями, факторами зовнішнього і внутрішнього середовища в різні вікові періоди і адаптацією до умов життєдіяльності. Саме завдяки цьому, студенти повною мірою можуть ознайомитися з віковою фізіологією як наукою та навчальною дисципліною. Також програма містить у собі основи генетики та валеології, що дозволить майбутнім спеціалістам вправно застосовувати знання з дитячої анатомії та фізіології у роботі з дітьми, та допоможе якнайкраще привити дітям ідею здорового способу життя.

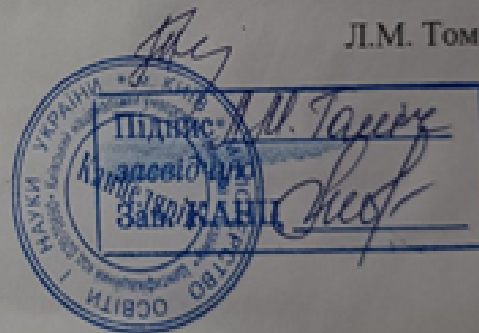
У Навчальній програмі використовуються такі навчальні методи, які забезпечать не лише теоретичні знання, але й практичні навички: використовувати методи анатомії і фізіології у професійній діяльності, визначати функціональний стан різних систем організму, застосовувати отримані знання в своїй майбутній професійній педагогічній діяльності тощо.

Вважаємо, що Навчальна програма дисципліни «Анатомія, фізіологія дітей з основами генетики та валеології», автором якого є кандидат педагогічних наук, доцент І.В. Шеремет., для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти, галузі знань 01 Освіта/Педагогіка, спеціальності 013 Початкова освіта, може використовуватися в освітньому процесі підготовки студентів з метою ефективного формування професійної компетентності бакалаврів початкової освіти.

Рецензент

Доцент кафедри фізичного виховання і
здоров'я Київського національного університету
технологій та дизайну,
кандидат медичних наук

Л.М. Томіч

Рецензія

на Навчальну програму дисципліни
«Анатомія, фізіологія дітей з основами генетики та валеології»
для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
галузі знань 01 Освіта/Педагогіка
спеціальності 013 Початкова освіта
Шифр за навчальним планом СВ01

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 3 кредитів ЄКТС 90 годин. Мета дисципліни «Анатомія, фізіологія дітей з основами генетики та валеології» полягає роз'ясненні будови тіла дитини, на основі макро- і мікроскопічної анатомії; фізіологічних систем, з яких складається дитячий організм, органів та тканин. Також мета включає в себе встановлення взаємозв'язку будови органів та їх функцій з віковими особливостями, звертаючи увагу на їх мінливість в філогенезі й онтогенезі, і особливе місце займає оцінка рівня здоров'я і окремих показників з урахуванням вікового розвитку дитини.

У Навчальній програмі дисципліни «Анатомія, фізіологія дітей з основами генетики та валеології» використовуються навчальні методи, які забезпечать окрім теоретичних знань, ще й практичними навичками, наприклад – використовувати у своїй професійній діяльності знання методів анатомії та фізіології, визначати функціональний стан систем організму.

Також, дисципліна «Анатомія, фізіологія дітей з основами генетики та валеології» робить акцент на будову та функції організму з особливостями вікового становлення дитячого здоров'я, чинниками зовнішнього і внутрішнього оточення в різні вікові періоди і пристосуванню до умов життєдіяльності. Саме завдяки даному підходу, студенти можуть повноцінно ознайомитися з усіма аспектами вікової фізіології, генетики та валеологією як навчальною дисципліною та окремими науками.

Вважаємо, що Навчальну програму дисципліни «Анатомія, фізіологія дітей з основами генетики та валеології» для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти галузі знань 01 Освіта/Педагогіка спеціальності 013 Початкова освіта, автором якої є кандидат педагогічних наук, доцент Шеремет І.В., можна використовувати в освітньому процесі професійної підготовки студентів з метою ефективного формування професійної компетентності бакалаврів спеціальності Початкова освіта.

Завідувач кафедри фізичної реабілітації
НПУ імені М.П. Драгоманова,
доктор педагогічних наук, професор

Сущенко Л.П.